

רע"פ 1703/17 - פרח סאבק נגד אסמה סייף

בבית המשפט העליון
רע"פ 1703/17

כבוד השופט א' שם

לפני:

פרח סאbek

ה牒:

נ ג ד

אסמה סייף

המשיב:

בקשת רשות ערעור על פסק דין של בית המשפט המחויז בחיפה, בעק"ן 16-12-1979, מיום 5.1.2017 שניתן על ידי כב' הרכב השופטים: י' גריל – שופט בכיר; ב' בר-זיו; ו-א' אלון

בשם המ牒: עו"ד יוני-DDON

בשם המשיב: עו"ד פז מוזר; עו"ד רעות פרידנרייך

החלטה

1. לפני בקשה רשות ערעור על פסק דין של בית המשפט המחויז בחיפה (כב' הרכב השופטים: י' גריל – שופט בכיר; ב' בר-זיו; ו-א' אלון), בעק"ן 16-12-1979, מיום 5.1.2017. במסגרת פסק הדין, התקבל ערעורו של המשיב על הכרעת דין של בית משפט השלום בקריות (כב' השופטת הבכירה ר' לאופר חסן), בק"פ 29736-12-2016, מיום 10.11.2016, והמשיב זוכה מחמת הספק, מעבירות פרסום לשון הרע.

רקע והליכים קודמים

2. ביום 16.12.2012, הגיע המ牒 קובלנה פלילתית נגד המשיב, במסגרת יוכחה למשפט עבירה לפי סעיף 6, בצירוף סעיף 2, לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן: החוק). כמתואר בקובולנה, המשיב הינו תושב הכפר חורפייש, המכון כמציר המועצה המקומית בכפר (להלן: המועצה). המשיב הינו מנהל מחוז הצפון של ארגון העובדים

עמוד 1

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il

"הסתדרות הלאומית". מעובדות כתוב הקובלנה עולה, כי ביום 2.12.2012, כתוב המשיב מכתב, אותו הפיז באמצעות הדואר, ל-21 נמענים. כוורת המכתב שהפיז המשיב, על פי הנטען בכתב הקובלנה, הייתה "התנהגות מאימה ופוגענית של מזכיר מועצה מקומית חורפיש", ובמסגרתו נסקרו מספר פניות מעובדי המועצה שנתקבלו אצל המשיב באשר להתנהלותו של המבוקש, אשר "יחסו לבקשת נקייה באלים מילולית, ולעתים פיזית (bihis לאחד המקרים, נאמר כי המבוקש תקף באמצעות דוקן שעבוד שפנה אליו) כלפי עובדים במועצה. נטען, כי בנסיבות האמורים פרסם המשיב את המכתב במתכוון, ליותר משני בני אדם. עוד נטען, כי המכתב מהווה פרסום לשון הרע בכונה לפגוע בבקשתו, שכן יש בმכתב ממשום נקייה עדמה ביחס לבקשתו; הסקת מסקנות; וקביעת ממצאים, לרבות קביעות לפיו המבוקש ביצע עבירות פליליות חמורות. לבסוף, נטען כי המשיב פרסם את המכתב בחוסר תום לב, תוך שמנע מנקיית אמצעים סבירים "לבירור אמיתי הדבר", בזדונו כי הדברים האמורים בმכתב עלולים להשဖיל את המבוקש; לעשותו מטרה לשנהה ולbove; ולפגוע בבקשתו, "במשרת הציבורית ובמקצועו".

3. ביום 12.4.2016, לאחר שמייעת הראיות, ניתנה הכרעת דיןו של בית משפט השלום בעניין הקובלנה הפלילית שהגיש המבוקש. בהכרעת דיןו, ציין בית משפט השלום כי בין הצדדים לא הייתה מחלוקת ביחס לעובדת פרסום המכתב על ידי המשיב, וביחס לעובדה כי פרסום הגע ליותר משני בני אדם. בית משפט השלום ציין, כי "בכל הנוגע להוכחת העבריה, הסוגיה היחידה המציה בחלוקת ברורה [בין הצדדים], נוגעת לסוד הנפשי של הכוונה לפגוע" (ההדגשה במקור - א.ש.). בית משפט השלום ציין, בהקשר זה, כי המבחן אותו יש להפעיל בעת בחינת הכוונה לפגוע, והוא המבחן האובייקטיבי של הקורא הסביר; וכי לצורך הוכחת המנייע או הכוונה, אין לעשות שימוש בהלכת הנסיבות, ואולם, "החזקת שאמם מתכוון לתוצאות הטבעיות של מעשיו, כן עשויה לחול, כל עוד לא הצבע הנקבע על מטרה אחרת לחלוון". בהתאם לחזקה האמורה, קבע בית משפט השלום, כי عمدة בפני המשיב דרך לגיטימית אחרת לבירור זכויותיהם של העובדים, באמצעות הפניה העובדים שהتلוננו על המבוקש בבית הדין לעובודה, ולמשטרה, ככל שעסוקין בעבירות פליליות. עוד קבע בית משפט השלום, כי גם אם המשיב התקoon להתריע מפני התנהגות לא הולמת של המבוקש, אופן ניסוח המכתב, תוך שימוש בביטויים קשים ורמייה כי המבוקש ביצע מעשים פליליים, מעיד כי גם המנייע של פגיעה בשם הטוב של המבוקש, עמד לניגוד עיניו של המשיב עת פרסום את המכתב. לפיכך, קבע בית משפט השלום, כי המבוקש עמד בנטול להוכיח, מעבר לספק סביר, כי המשיב התקoon לפגוע בו באמצעות פרסום המכתב. בהמשך הכרעת הדין, דחחה בית משפט השלום את טענותיו של המשיב בדבר תחולתו של הגנות "אמת דברתי", "תום לב", "זוטי דברים", והגנה מן הצדק בשל אכיפה ברורנית. לאור המכשול האמור, הרשיע בית משפט השלום את המשיב, במינויו לו בכתב הקובלנה.

שלמות התמונה יצון, כי בגזר דיןו, מיום 10.11.2016, השית בית משפט השלום על המשיב, תשלום פיצויים ל 请求 בסך 30,000 ₪, ותשולם הוצאות משפט בשיעור של 15,000 ₪. עוד הוטל על המשיב עונש מאסר מותנה, בגין ימים, לבלי עבורי המשיב את העבריה בה הורשע, במשך שנה.

4. המשיב הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי, אשר נסב הן על הכרעת דיןו של בית משפט השלום, והן על גזר הדין. בפסק דיןו, מיום 5.1.2017, קבע בית המשפט המחוזי, כי, בנسبות העניין, לא ניתן לקבוע כי הוכחה כוונתו של המשיב לפגוע בבקשתו, מעבר לספק סביר. בית המשפט המחוזי הטעם, בהקשר זה, כי אין מקום להחיל את הלכת הנסיבות על עבירת לשון הרע, תוך שהפנה לפסיקתו של בית משפט זה בע"פ 677/83 בורוכוב נ' יפתח, פ"ד ל"ט(3) 205, 218 (1985) (להלן: עניין בורוכוב), לפיה יש "לפרש את הביטוי 'בכוונה לפגוע' כמשמעותו על הרצון או על המטרה או על המנייע לפגוע באחר, תוך שלילת פגעה שאינה רצונית אך המסתברת במידת ודאות רבה". בית המשפט המחוזי עמד אף על האמור ברע"פ 9818/01 ביטון נ' סולtan, פ"ד נת(6) 554 (2005) (להלן: עניין ביטון).

במסגרתו חזר בית משפט זה,פעם נוספת, על הקביעה כי "כל הצפויות אינן חל בעבירות לשון הרע [...]" פרסום לשון הרע בהיעדר כוונה לפגוע עשו להיוות פסול ומוגנה, אך אין בכך כדי להכניסו לתמונה של העבירה הפלילית לפי סעיף 6 לחוק". לאחר שבית המשפט המחויז נתן דעתו ל"תמונה הכללית" שקיבל המשיב, מתקף פניויהם של העובדים שפנו אליו, כעולה מוחומר הראות שהונחו בפני בית המשפט המחויז, נקבע כי המשיב סבר שחוובתו, מתוקף תפקידו, פועל כדי להגן על עובדי המועצה, שההסתדרות הלאומית היא הארגון היציג שלהם; וכי על רקע זה שלח המשיב את המכתב. בנסיבות אלו, קבע בית המשפט המחויז, כי "קיים לכל הפחות ספק סביר בשאלת: האם המතירים אצל המשיב היסוד הנפשי של 'כוונה לפגוע', כנדרש לפי סעיף 6" לחוק. לפיכך, הורה בית המשפט המחויז על זיכוי של המשיב, מחמת הספק.

הבקשה לרשות ערעור ותגובה המשיב

5. בבקשתו שלפניו טוען המבוקש כי מקרהו מעורר שתי שאלות משפטיות עקרוניות, המצדיקות מתן רשות ערעור. השאלה הראשונה היא, "אם הגעה העת לטשטות מהלהקה שנفسקה בפרשת בורוכוב, וכפועל יוצא מכך להחיל את כל הצפויות גם על העבירה הקבועה בסעיף 6 לחוק". לטענת המבוקש, האיזון שנעשה בעניין בורוכוב, ולאחר מכן בעניין ביטון, בין כלל העקרונות המנחים לפרשנות עבירות לשון הרע, איינו רלוונטי עוד, "לאור התקופה ולאור נסיבות עובדותיות שונות". טוען, כי כיום, בעוד הרשות החברתית, קיים קושי להתחקות אחר מפרטים, ולהביא להסרתם של פרטומים פוגעניים, ללא שימוש בסנקציה פלילית שתחילתה בחקירה משטרתית. משכך, לא די בקיומה של האפשרות לתבעו בגין עוליה אזרחית של לשון הרע, כדי להגן על אינטרסים שלום הציבור. לכן, מוסיף וטוען המבוקש, "יש להבהיר לציבור את גודל האחריות והזהירות שיש לנ��וט בתרם פרסום דברים פוגעניים אף אם המטרה לגיטימית, וזאת ניתן לעשות רק באמצעות החלטת כל הצפויות". השאלה השנייה לה טוען המבוקש בבקשת רשות ערעור, היא האם אין מקום ליצור הבחנה בין מפרט "מקצועי", כגון עיתונאי, למפרט שניינו "בעל תפקיד בר סמכא", הן מבחינת החלטת כל הצפויות, והן מבחינת רמת ההוכחה הנדרשת ליסוד הכוונה לפגוע. טוען, בהקשר זה, כי יש מקום לקבע כלל לפיו כאשר עסקין בפרסום על ידי "בעל תפקיד בר סמכא", דהיינו בקיומו של פרסום בעל תוכן פוגעני כדי להוביל למסקנה כי נתקיים בפסקין בפרסום על המפרט הטעוי של המפרט לפגוע. לאור האמור, מتابקש בית משפט זה ליתן לבקשתו של המבוקש ערעור, ולאחריו לו להגיש נימוקי ערעור מפורטים לגופו של עניין, או לחלופו, להגיש נימוקי ערעור הנוגעים לעניינו הפרטיא בלבד.

6. בתגובהו של המשיב לבקשת רשות ערעור טוען, כי דין הבקשה להידוחות על הסוף, שכן היא עוסקת ביחסם ההלכתית הנוהגת, על מקרהו הקונקרטי של המבוקש, דבר אשר אינו מצדיק מתן רשות ערעור נסף; וכי הבקשה אינה מעוררת שאלה בעלת חשיבות ציבורית. עוד טוען בתגובהו המשיב, כי דינה של הבקשה להידוחות גם לגופה. ראשית, טוען כי ההלכות שנקבעו בעניין בורוכוב ובעניין ביטון, אין הלוות "ארכאיות", ובית משפט זה שב ואשרו אותן במהלך השנים, אף עשה כן לאחרונה. בהמשך לכך, טוען כי "אין כל רלוונטיות בין נסיבות המקרה דכאן לבין הרשותות החברתיות", שכן עניינו של המבוקש אינו עוסק בפרסום שנעשה בשרותות החברתיות. יתר על כן, טוען כי הטענה האמורה שגיה גם לגופה, שכן הרשותות החברתיות "דווקא פתרו את בעיית הפרטומים האנונימיים (או למצער, הקלו עליה משמעותית)". המשיב הוסיף וטען, כי הרציונאלים העומדים בסיס ההלכות האמורות "רלוונטיים ותקפים". טוען, בהקשר זה, כי החלטת הלכת הצפויות על סעיף 6 לחוק תחתא לכוננותו של המחוקק, בכך שתתברר טשטוש בין העבירה הפלילית של פרסום לשון הרע, לעוליה אזרחית; וכי היא תהיה מנוגדת למגמת הפסיכה לעודד בירור של סכסוכים מהסוג הנדון, במסגרת אזרחית, ולא במסגרת הפלילית. אשר לטענותו של המבוקש בדבר הצורך בהבחנה בין פרסום פוגעני שפורסם על ידי עיתונאי לבן פרסום על ידי בעל תפקיד בר סמכא, טוען כי הבחנה זו, על שני חלקיה,

היא "מלאכותית ומעושה, ואין לה על מה שתסמור"; וכי בתי המשפט אף דחו בעבר טענות דומות, עת קבעו כי יש להחיל נורמות זהות על עיתונאים ועל מפרסמים שאינם עיתונאים.

דין והכרעה

7. דין הבקשה לרשota ערעור להידחות, לאחר שהיא אינה נמנית על אותן מקרים מיוחדים, בהם יערר בית משפט זה לבקשת ערעור ב"גלוול שלישי". חרף האצטלה העקרונית שמנסה המבוקש לעוטות על בקשתו, לאמתתו של דבר, הבקשה אינה מעוררת שאלת משפטית עקרונית, או סוגיה ציבורית רחבה היקף; כמו כן, הבקשה אינה מעלה חשש לאי-צדק ממשי או עיוות דין שנגרם למבוקש (רע"פ 1621/17 מועצת נ' מדינת ישראל (25.4.2017); רע"פ 1995/17 אל לטיף נادر נ' מדינת ישראל (25.4.2017); רע"פ 2323 ابو חיארה נ' יואד הוועדה המ徇ונית לתכנון ובניה ירושלים (24.4.2017)). די בטעם זה, כדי לדחות את הבקשה.

8. בבחינת מעלה מן הצורך, אצין כי דין טענותיו של המבוקש במסגרת בקשה רשות ערעור להידחות אף לגוףן. בהתייחס לטענה בדבר השינוי של בנסיבות, מאז ניתנה ואושררה ההלכה שנקבעה בעניין בורוכוב, המצדיק, לעמודת המבוקש, בחינה נוספת של תחולתה של הלכת הצפויות בעבירות פרסום לשון הרע, הרי שלישי לו טוען המבוקש אין כל רלוונטיות ל מקרה שלפני. בנסיבות המקירה דין, המשיב לא עשה שימוש ברשותות חברתיות לצורך פרסום המכתב, ולא היה כל קושי לאתר את זהותו של המפרסם, ומשכך ברי כי אין זה המקירה המתאים לבירור "ה שאלה המשפטית", אותה מעלה המבוקש. מה גם, שצדוק המשיב בתגובהו, כי ההלכה שנקבעה בעניין בורוכוב אינה ההלכה המשפטית מושנת, אלא עסוקין בההלכה שרים וקיימות שבית משפט זה שבוחר עליה, פעמים רבות בעבר, ואף במהלך השנים האחרונות (ראו למשל, בג"ז 2684 י"ב בחשון התנווה לחיזוק הסובלנות בחינוך הדתי נ' הייעץ המשפטי, פסקה 33-32 לפסק דין של השופט ס' ג'ובראן (9.12.2015); ע"פ 08/08/15 לוינטשיין נ' מדינת ישראל, פסקה 39 לפסק דין של השופט ח' מלצר (19.2.2009)). אשר להבhana, אותה מציע המבוקש בין פרסום על ידי "עיתונאי" לבין פרסום על ידי "בעל תפקיד בר סמכא", מקובלות עלי טענותו של המשיב, כי הבדיקה זו מושללת יסוד ואין לה על מה שתסמור, ואני רואה צורך להוסיף על כך.

9. סוף דבר, הבקשה לרשota ערעור נדחתה בזאת.

ניתנה היום, א' באיר התשע"ז (27.4.2017).

שפט